नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिवाट
मिति २०८२/१२/२४ गते स्वीकृत

आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, रुपन्देही

मिति २०८२/१२/२४ गते

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

विषय सूचि

खण्ड – क

क्र.सं. **विषयसूची**

भाग - एक

१.	पृष्ठभूमि
१.२	रुपन्देही जिल्लाको मानचित्र
१.३	आगलागी, हुरिबतास, चट्याङ पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य
१.४	आगलागी, हुरिबतास, चट्याङको समयमा मानविय सहायतामा संलग्न साझेदार निकायको सेवा र शर्तहरु
१.५	बिषयगत समिति, अगुवा तथा सहयोगी संस्थाहरु
१.६	आगलागी, हुरिबतास, चट्याङ, पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको सीमा

भाग - दुई

आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ जोखिम बिश्लेषण

२.	आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्को समुदायमा पुऱ्याउन सक्ने जोखिम
२.१	आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्गको जोखिम बिश्लेषण

भाग – तीन

जिल्ला स्थित स्रोत, साधनको आँकलन

३.	जिल्ला तहमा उपलब्ध हुनसक्ने साधन, स्रोतहरुको विवरण
३.१.	स्थानीय तहमा उपलब्ध हुनसक्ने साधन, स्रोतहरुको विवरण

भाग – चार

आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्गको पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी योजना

४.१	आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्गको पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य विवरणहरू
४.२.	समन्वय तथा जिम्मेवारीहरु
४.३	आगलागीबाट बच्ने उपायहरु
४.४.	आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्गको जोखिम न्यूनीकरण सूचनामूलक सन्देशहरु
४.५	आगलागी नियन्त्रणका लागि स्थानीय तहहरुमा रहेका दमकलहरुको विवरण
४.६	जिल्लामा रहेका एम्बुलेन्सहरुको विवरण
४.७	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरुको महत्वपूर्ण सम्पर्क नं.हरु
४.८	स्थानीय तहका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरुको नाम र सम्पर्क नं.
५.	निष्कर्ष

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

१. पृष्ठभूमि

विश्व मानचित्रमा समुद्री सतहबाट १०० मिटर देखि १२१९ मिटर सम्मको उचाईमा रहेको यो जिल्ला ८३° ११'१६" देखि ८३° ३८' ७" पूर्वी देशान्तर २७° २०'००" देखी २७° ४७' २५" उत्तरी अक्षांशमा फैलिएको छ। नेपालका ७ प्रदेशहरु मध्ये लुम्बिनी प्रदेशमा पर्ने रुपन्देही जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १३६० वर्ग किलोमिटर मध्ये खेतियोग्य जमिन ८५,१२२ हेक्टर र ३२००६ हेक्टर बन जंगलले ढाकेको छ । निर्वाचन क्षेत्र ५ वटा, उपमहानगरपालिका १ वटा, नगरपालिका ५ वटा गाउँपालिका १ वटा रहेको यो जिल्लाको २०७८ सालको जनगणना अनुसार कूल जनसंख्या ११,२१,९५७ मा पुरुष ५,५०,४७८(४९.१%) र महिला ५,७१,४७९ (५०.९%) रहेको छ। बार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर २.४०% र जनघनत्व ८२५ व्यक्ति प्रति वर्ग कि.मी. रहेको छ। लैङ्गिक अनुपात ९६.३३ (पुरुष प्रति महिला) रहेको देखिन्छ। अपाङ्गता भएका जनसंख्या १.६% मध्ये महिला १.४% र पुरुष १.९% रहेको छ। यस जिल्लाको साक्षरता प्रतिशत ८१.२३ रहेको छ।

जिल्लाको पूर्वमा नवलपरासी जिल्लाको सुनवल र रामग्राम नगरपालिका र पल्हिनन्दन गाउँपालिका, पश्चिममा कपिलवस्तु जिल्लाको वाणगंगा नगरपालिका र शुद्धोधन गाउँपालिका, उत्तरमा अर्घाखाँची जिल्लाको सितगंगा नगरपालिका र पाल्पा जिल्लाको तिनाउ गाउँपालिका, माथागढी गाउँपालिका र रैनादेवी छहरा गाउँपालिका तथा दक्षिणमा छिमेकी राष्ट्र भारतको उत्तर प्रदेशको महाराजगंज र सिद्धार्थनगर जिल्लाका सिमानासंग जोडिएर रोहिणी गाउँपालिका, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, मायादेवी गाउँपालिका, कोटहीमाई गाउँपालिका, मर्चवारी गाउँपालिका, सम्मरीमाई गाउँपालिका र लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका रहेका छन् । रोहिणी गाउँपालिका देखि लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका सम्मको ७०.२ कि.मि. दुरी खुला सीमाना रहेको छ । ४ वटा गाउँपालिका र २ वटा नगरपालिकाका केही वडाहरु भारतको महाराजगञ्ज र सिद्धार्थनगर जिल्लासँग जोडिएका छन् । बेलहिया, भगवानपुर, मनहरापुर, अमवा, सेमरपानी, कदमहवा, खैराघाट, ठोटरी, चण्डीघाट, दुबेथुमुवा, हडवड र कालीदह दक्षिण तर्फका सीमामा जोडिएका मुख्य नाकाहरु हुन्।

मौसम परिवर्तनसँगै पृथ्वीमा आउने विभिन्न प्रकारका मौसमी तथा ऋतु परिवर्तनका गतिविधिहरुले गर्दा वर्षेनि आगलागी र चट्याङका घटनाहरुमा वृद्धि भई ठूलो धनजनको क्षति हुने गरेको छ । विशेषगरी हेमन्त ऋतु, शिशिर ऋतु, बसन्त ऋतु तथा ग्रिष्म ऋतुमा आगलागीका यटनाहरु बढी हुने गरेका छन्। गर्मी महिना शुरु भएसँगै आगलागीका घटनाहरु बढ्न थाल्छन् । विशेष गरी तराई क्षेत्रमा गर्मी मौसमको शुरुवात भएसँगै तातो हावाहुरी 'लू' चल्ने हुनाले सानो आगोको झिल्कोबाट नै भिषण आगलागी हुने खतरा हुन्छ । यो समयमा हामीले आगोलाई एकदमै होसियारपूर्वक प्रयोग गर्नुपर्छ । अत्याधिक गर्मी र सुख्खा मौसमका कारण विशेष गरी यस जिल्लाका बुटवल उपमहानगरपालिका, देवदह नगरपालिका, सैनामैना नगरपालिकाका र आसपासका पहाडी क्षेत्रमा घास-दाउरा खोज्न र बस्तुभाउ चराउन जंगलजाने मानिसहरुले सलाई र लाईटर जस्ता आगलागी जन्य सामग्रीहरु प्रयोग गरी आगोबाल्ने र चुरोटबिडी जस्ता समग्रीको जथाभावी प्रयोग गर्ने गरेका कारण आगलागी हुँदा बर्षेनी ठूलो धनजनको क्षति हुनुका साथै जंगलमा रहेका चराचुरुङ्गी एवं बन्यजन्तुको समेत मृत्यु हुने गर्दछ । गर्मी मौसमको शुरुवातसँगै चैत्र, बैशाख, जेठ महिनामा पश्चिमी वायुका कारण आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्गका घटनाहरु बढ्ने साथै मानवीय स्वास्थ्यमा समेत प्रतिकुल प्रभाव पर्ने देखिन्छ । यो जिल्ला विपद्का दृष्टिकोणले उच्च जोखिममा पर्दछ । मानवबस्ती मात्र नभई बन क्षेत्रमा समेत आगलागी हुँदा बस्ती नै जोखिममा पर्ने, बन्यजन्तु र बनस्पतिमा

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

क्षति हुन गई पर्यावरणमा समेत प्रतिकुल असर पर्ने हुँदा प्राकृतिक विपदजन्य घटनाहरु न्यूनिकरण गर्न सरोकारवालाहरुसँगको संयूक्त प्रयास आवश्यक छ । यसै सन्दर्भमा सम्भावित आगलागी, हरिबतास एवं चट्याङ्को जोखिम व्यवस्थापन तथा पूर्व तयारीका गतिविधिहरुलाई योजनाबद्ध ढंगले अघि बढाउन **आगलागी, हरिबतास र चट्याङ पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना - २०८२,** तर्जुमा गरिएको छ ।

१.२ रुपन्देही जिल्लाको मानचित्र

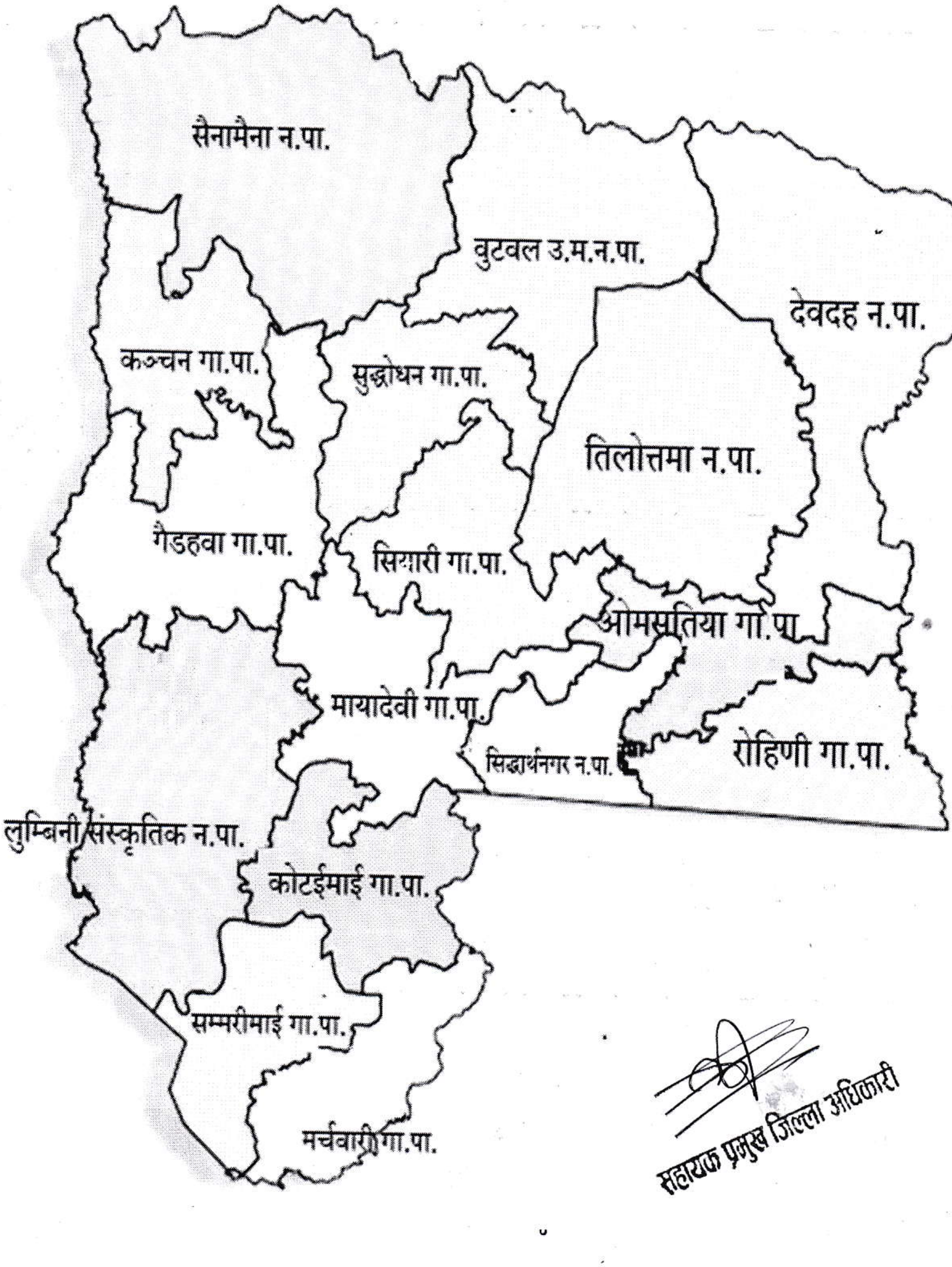

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

१.३ आगलागी, हुरिबतास, चट्याङ पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य

यस आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२ का उद्देश्यहरु निम्नानुसारका रहेका छन् :

क) स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गरी आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ, पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरी जनधनको क्षति न्यूनिकरण गर्नु ।

ख) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङको समयमा प्रतिकार्यको लागि तयार पारिएका संरचनालाई प्रभावकारी बनाउनु ।

ग) मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरुको पहिचान गरी विपद व्यवस्थापनमा परिचालन गर्नु ।

घ) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङको समयमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरुको क्षमता अभिबृद्धि गर्दै अन्य सबै निकायहरुको परिचालन सुनिश्चित गर्नु ।

ङ) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङबाट भएको मानविय क्षतिको विवरण र वितरित राहतको विवरण सम्बन्धमा जानकारी प्राप्त गर्नु ।

१.४ आगलागी, हुरिबतास र चट्याङको समयमा मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार निकायको सेवा र शर्तहरु

क्र.स.	निकाय कार्यालयको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, रुपन्देही ।	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	▪ समन्वयात्मक र नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने ।
२.	जिल्ला समन्वय समिति	जिल्ला समन्वय अधिकारी	▪ आवश्यकता अनुसार केन्द्रिय तथा प्रदेश स्तरमा सहयोग (मानवीय, आर्थिक एवं भौतिक) का लागि पहल गर्ने ।
३.	स्थानीय तह तथा स्थानीय बिपद् ब्यवस्थापन समिति	नगर/गाउँपालिका प्रमुख	▪ समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने । ▪ आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने ।
४.	सुरक्षा निकाय	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	▪ आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका लागि आकस्मिक कार्य योजना बनाई तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्ति र विपद् उद्दारका सामग्रीहरु तयारी हालतमा राख्ने । साथै विपद्का घटनाहरु घटिहालेमा तत्कालै उद्दार कार्यमा जुट्ने ।
५.	राजनैतिक दलहरू	दलका प्रमुखहरू	▪ आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ जोखिम न्यूनिकरणका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय एवं सहकार्यमा कार्य गर्ने ।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

क्र.स.	निकाय कार्यालयको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
			■ तत्कालै राहत वितरणको कार्यमा जुट्ने । ■ पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा जनशक्ति परिचालन गर्ने ।
६.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	■ आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ जस्ता विपद्का घटनाका विषयमा सर्वसाधरणमा सुचना प्रसारण गर्ने ■ सचेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । ■ राहत वितरण र पुर्नस्थापनाका कार्यमा सहयोग गर्ने
७.	विषयगत सरकारी कार्यालय	कार्यालय प्रमुखहरु	■ आगलागी, हुरिबतास र चट्याङबाट प्रभावित हुनसक्ने विपन्न समुदायहरुको पहिचान गर्ने । ■ राहत वितरण र पुर्नस्थापनाका लागि आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने ।
८.	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	■ आगलागी, हुरिबतास र चट्याङबाट प्रभावितका व्यक्ति एवं समुदायका लागि राहत सामग्री खाद्यान्न, इन्धन एवं लत्ता कपडाको ब्यवस्था गर्ने ।
९.	डिभिजन वन कार्यालय र सामुदायिक बन उपभोक्ता समिति	कार्यालय प्रमुख अध्यक्ष	■ डढेलो नियन्त्रणका लागि सचेतना मूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने । ■ बनजंगलमा घाँस दाउरा काट्न जाने मानिसहरु माथि आवश्यक निगरानी राख्ने । ■ बनडढेलो लागेको जानकारी प्राप्त हुनासाथ नजिकै प्रहरी यूनिट एवं स्थानीय पालिकामा जानकारी गराई आगो निभाउने कार्यमा सहजिकरण गर्ने । ■ पूर्वतयारीका कार्यहरु गर्ने । ■ डढेलो नियन्त्रणका लागि आवश्यक औजारको व्यवस्थापन गर्ने ।
१०.	यातायात व्यवसायी संघ	अध्यक्ष	■ राहत तथा उद्दार कार्यका लागि यातायातका साधनहरुको व्यवस्थापन गर्ने ।
११.	संचार माध्यम	सञ्चारकर्मीहरु	■ सूचना संकलन तथा संप्रेषण गर्ने एवं सचेतना मूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
१२.	नागरिक समाज	अध्यक्ष	■ राहत तथा उद्दार कार्यमा सहयोग गर्ने । ■ सचेतना जागृत गर्ने ।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

क्र.स.	निकाय कार्यालयको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१३.	पेशागत व्यवसायी जस्तै निर्माण व्यवसायी संघ	अध्यक्ष	▪ राहत, उद्दार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग गर्ने।
१४.	राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संघ/ संस्था	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	▪ खाद्यन्न कपडा, दाउरा, ईन्धन, खाद्यन्न लगायतका सहत सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्ने। ▪ स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने। ▪ गैरसरकारी संघ/संस्था बिच समन्वय गर्ने।

१.५ बिषयगत समिति अगुवा तथा सहयोगी संस्थाहरुः

जिल्ला तहमा विषयगत रूपमा नेतृत्व प्रदान गर्ने अगुवा संस्था (Closter Lead) को अगुवाईमा मानवीय सहयोगका गतिविधि सञ्चालन गर्न निम्न लिखित विषयगत क्षेत्र (Sector) गठन गरिएका छन् र ती विषयगत समितिसँग सम्बन्धित सहयोगी निकायहरूको विवरण निम्न अनुसार राखिएको छ

क्र.सं.	बिषयगत समिति	क्षेत्रगत कार्य समूहको नेतृत्व	सहयोगी संघ/संस्था
१.	समन्वय र सूचना व्यवस्थापन	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला समन्वय समिति, सुरक्षा निकाय, जिल्ला आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नागरिक समाज, पत्रकार महासंघ र रेडियो तथा एफ.एम.आदि।
२.	खोज उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुरक्षा निकायहरु, स्थानीय तहहरु, राजनैतिक दलहरु र नेपाल रेडक्रस सोसाईटी आदि।
३.	खाद्य व्यवस्थापन	कृषि ज्ञान केन्द्र	जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उद्योग वाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी आदी।
४.	गैर खाद्य सामाग्री र शिविर व्यवस्थापन	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	जिल्ला समन्वय समिति, उपमहानगरपालिका/नगरपालिका/गाउँपालिकाहरु, जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन, डिभिजन वन कार्यालय, सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ र सामुदायिक वन समितिहरु।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

क्र.सं.	बिषयगत समिति	क्षेत्रगत कार्य समूहको नेतृत्व	सहयोगी संघ/संस्था
५.	खानेपानी तथा सरसफाई	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, सम्पर्क कार्यालय	जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका, गाउँपालिकाहरु, युनिसेफ, रेडक्रस सोसाइटी, बहुक्षेत्रीय पोषण।
६.	प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य पोषण व्यवस्थापन	स्वास्थ्य कार्यालय,	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, युनिसेफ, अस्पताल, स्वास्थ्य तथा उप-स्वास्थ्य चौकी, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना, सम्बद्ध गै.स.स, स्थानीय तह।
७.	आपत्कालिन शिक्षा	शिक्षा बिकास तथा समन्वय ईकाइ	स्थानीय तहहरु, युनिसेफ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला स्थित मिडिया, सहमति, नेपाल पत्रकार महासंघ, अन्य सम्वद्ध संघ/संस्थाहरु।
८.	संरक्षण	स्थानीय तह	गाउँपालिका, बालमन्दिर तथा अन्य संघ संस्थाहरु

१.६ आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको सीमा

आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ, पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना २०८२, जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार तर्जुमा गरिने छ। यो योजना जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने छ। यो योजना जोखिमको व्यस्थापनमा मात्र सीमित रहने छ। आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्ग प्रभावित समुदायलाई मानवीय सेवा र सुबिधा उपलब्ध गराउन निश्चित अवस्थालाई मनन गरी यसको प्रयोग गरिने छ।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

भाग- दुई

आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ जोखिम विश्लेषण

यो जिल्ला तराई क्षेत्रमा पर्ने भएकोले विशेष गरी चैत्र, बैशाख र जेठ महिनामा अत्याधिक गर्मी हुने गर्दछ । अत्याधिक गर्मीका कारण जमिनको सहत सुख्खा हुने, तातो हावा **"लू"** चल्नाले धुलो सहितको तातो हुरिबतासका कारण आगलागीका घटनाहरु घट्न सक्ने सम्भावना हुन्छ । आगलागी हुनबाट जोगिन पूर्व सावधानी अपनाउनु पर्दछ । आगलागी, हुरिबताससँगै आकाश गर्जने चट्याङ्ग पर्ने गर्दछ । चट्याङ्गका कारण मानिस लगायत धेरै पशुपंछिहरुको मृत्यु समेत हुने गर्दछ । त्यसबाट जोगिन सुरक्षति स्थानमा बस्ने हुरी बतास र पानि परेको बेलामा सकेसम्म घरबाट बाहिर ननिस्कने निस्कनै परे पनि सावधानी अपनाउने, ठूला ठूला रुखको छायाँमा ओत नलगाउने ठूला ठूला भवनको नजिक नपर्ने लगायतका सावधानी अपनाउनुपर्दछ । विपद् जोखिम न्यूनिकरण गर्न पूर्व सावधानी अपनाउन एवं विपद्का घटनाहरु घटिहालेमा तत्काल उद्दार/राहत कार्यमा जुट्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, स्वास्थ्य संस्थाहरु र अन्य सरकारी तथा गैर सरकारी लगायतका संस्थाहरुको भूमिका महत्वपूर्ण हुन्छ ।

२. आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्का कारण समुदायमा पुग्न सक्ने जोखिम

- घरपालुवा जनावर, बालीनाली तथा अन्य सम्पत्तिमा क्षति हुनसक्ने ।
- भिजिविलिटि कम हुँदा सवारी दुर्घटना हुन सक्ने ।
- स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा आगलागीको धुलो र हुरी बतासले उडाएको धुलोले बिरामीको संख्यामा बृद्धि, स्वास्थ्य संस्थामा औषधी तथा कर्मचारी अपर्याप्त हुनसक्ने ।
- विद्यालयहरूमा पठनपाठन कार्यमा कठिनाई हुने ।
- गर्मीको समयमा बालबालिका, महिला, जेष्ठ नागरिक, अशक्त तथा अपाङ्गता भएका मानिसहरुमा बढि जोखिम हुनसक्ने ।

२.१ आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्गको जोखिम बिश्लेषण

क्र.सं	स्थान	समस्या तथा विपद्	कारण	कारक तत्व	प्रभाव	सम्भावित समाधानका उपायहरु
१.	रुपन्देही जिल्लाभर	आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ	मानविय कारण प्राकृतिक कारण	जलबायु परिवर्तन, बायुमण्डलीय चाप, मानवीय क्रियाकलाप	श्वास प्रश्वास रोग, पखाला, पशुमा रोग लाग्नु तथा कृषि बालीको उत्पादनमा कमी, आगलागी	सतर्कता अपनाउने । बालबालिका र बृद्धहरुलाई बिशेष ध्यान दिने । पूर्व तयारीका लागि सरोकारवाला निकाय बीच आवश्यक समन्वय एवं सहकार्य गर्ने

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

भाग – ३

जिल्ला स्थित स्रोत, साधनको आँकलन

आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्गको न्यूनीकरणको लागि जिल्ला भित्र उपलब्ध स्रोत तथा साधनहरुको आँकलन गरी प्राप्त विवरणहरुलाई तालिकाबद्ध गरिएको छ ।

३. जिल्ला तहमा उपलब्ध हुनसक्ने साधन, स्रोतहरुको विवरण

क्र.सं.	कार्यालय, निकायहरु	उद्धार, तथा राहत सामग्रीहरु
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषमा रु. २२,१३,५९१।- मौज्दात रहेको र आवश्यकतानुसार केन्द्रबाट रकम निकासा हुने
२.	स्थानीय तह	कोष/जनशक्ति/सवारी साधन (दमकल, गाडी)
३.	नेपाली सेना	उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति - आवश्यक मात्रामा (खोज तथा उद्दार सामग्री)
४.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय रुपन्देही मातहतका प्रहरी इकाई सहित	उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति - आवश्यक मात्रामा (खोज तथा उद्दार सामग्री)
५.	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. २७ गण हेक्वा, रुपन्देही	उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति - आवश्यक मात्रामा
६.	भेटेनरी अस्पताल र पशु सेवा बिज्ञ केन्द्र	पशु उपचारका लागि औषधी व्यवस्था, गाडी- १, मोटरसाईकल - ४, तुरुन्त उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति- ६
७.	स्वास्थ्य कार्यालय	तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी (RRT) परिचालन, गाडी - १, मोटरसाईकल - ७, मानव स्वास्थ्यका लागि औषधीहरुको व्यवस्था ।
८.	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	मानवस्रोत, आपत्कालीन आश्रयका लागि विद्यालय भवन उपलब्ध हुन सक्ने ।
९.	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	मोटरसाईकल-२, मानवस्रोत-२ जना, पानी शुद्धिकरणका लागि स्वास्थ्य शिक्षा र औषधी आवश्यकता अनुसार उपलब्ध गर्ने ।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

क्र.सं.	कार्यालय, निकायहरु	उद्धार, तथा राहत सामग्रीहरु
१०.	कृषि ज्ञान केन्द्र	गाडी-१ वटा, मोटरसाईकल ३, मानवस्रोत- आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सक्ने ।
११.	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, जिल्ला शाखा	मानवश्रोत, हाजार्ड किट, कपडा सेट, भाडाँहरु, बाल्टिन, मग आदि ।
११.	उद्योग वाणिज्य संघहरु	आवश्यकता अनुसार खाद्यान्न तथा लत्ता कपडा सहयोग उपलब्ध हुने ।
१२.	डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देही	प्रतिकार्य औजार , काठ दाउरा उपलब्ध हुने ।

३.१. स्थानीय तहमा उपलब्ध हुनसक्ने साधन, स्रोतहरुको विवरण

क्र.सं.	पालिकाको नाम	विपद् व्यवस्थापन कोषमा मौजदात रहेको रकम	प्रतिकार्य र पुनर्स्थापना विधि
१.	वुटवल उपमहानगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	१ करोड ६४ लाख	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
२.	देवदह नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	३ हजार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
३.	लुम्विनी सांस्कृतिक नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	७४ लाख ८६ हजार ३ सय ७९	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
४.	सैनामैना नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	७१ लाख ९१ हजार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
५.	सिद्धार्थनगर नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	५२ लाख १३ हजार ३ सय ९५	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
६.	तिलोत्तमा नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	१ करोड	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
७.	गैडहवा गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	१५ लाख ४ हजार २ सय ९७	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
८.	कंचन गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	१५ लाख ५० हजार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
९.	कोटहीमाई गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	१४ लाख ९० हजार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
१०.	मर्चवारीमाई गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	१५ लाख	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
११.	मायादेवी गाउँपालिका	१ लाख	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

	गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय		निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
१२.	ओमसतिया गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	६ लाख	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
१३.	रोहिणी गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	१९ लाख ७८ हजार ६ सय ६३	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
१४.	सम्मरीमाई गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	८ लाख ८० हजार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
१५.	सियारी गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	१६ लाख ५८ हजार ४ सय २१	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने
१६.	शुद्धोधन गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय	रु. ८ लाख ३७ हजार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार व्यवस्था गर्ने

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

भाग - ४

आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्गको पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी योजना

४.१ आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्गको पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य विवरणहरू

क्र.सं	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि
१.	आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्गको पूर्व तयारी सम्बन्धी बैठक राख्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तह	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्य निकाय	तुरुन्तै
२.	आगलागी नियन्त्रणका लागि आवश्यक औजारहरु	डिभिजन वन कार्यालय	सामुदायिक वन	तुरुन्तै
३.	सुरक्षा निकायले आवश्यक पूर्व तयारी गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी वल	जिल्ला विपद् वूवस्थापन समिति	तुरुन्तै
४.	स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्यालाई रोकथाम गर्ने, जनचेतनामूलक कार्यक्रम, स्वास्थ्यकर्मी, औषधीहरु, द्रुत प्रतिकार्य समूह परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय	स्थानीय तह	तुरुन्तै
५.	आगलागी तथा निसास्सिने समस्याबाट बच्न सचेतनामूलक तथा सन्देशमूलक सूचना स्थानीय भाषामा समेत तयार पारी संचार माध्यम मार्फत प्रचार/ प्रसार गर्ने, दमकल तयारी हालतमा राख्ने।	स्थानीय तह	स्थानीय रेडियो, पत्रिका र संचारकर्मी	तुरुन्तै
६.	स्थानीय स्वयम सेवक तयारी र परिचालन गर्ने	स्थानीय तह	स्थानीय विपद ब्यवस्थापन समिति, नागरिक समाज र गै.स.स.	तुरुन्तै
७.	न्यूनतम Logistic ब्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय तह	स्थानीय विपद ब्यवस्थापन समिति र नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	तुरुन्तै
८.	खाद्यन्न र तरकारी विउ Stock	कृषि ज्ञान केन्द्र र कृषि	स्थानीय विपद्	तुरुन्तै

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

क्र.सं	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि
	राख्ने	शाखाहरु	व्यवस्थापन समिति	
९.	दमकल पूर्व तयारी	सम्बन्धित स्थानीय तह	स्थानीय तह	तुरुन्तै
१०.	डढेलो नियन्त्रण	सामुदायिक वन र डिभिजन वन कार्यालय	सामुदायिक वन र डिभिजन वन कार्यालय	तुरुन्तै
११.	माछा र पशुपंक्षिको उपचार	भेटेनरी अस्पताल र पशुसेवा बिज्ञ केन्द्र	स्थानीय तह	तुरुन्तै
१२.	पशुपन्छीका बिभिन्न रोग बिरुद्ध भ्याक्सिन लगाउने	भेटेनरी अस्पताल र पशुसेवा बिज्ञ केन्द्र	स्थानीय तह	तुरुन्तै
१३.	सुरक्षित तथा न्यूनतम मानवीय स्तरका अस्थायी आवास र कपडाको व्यवस्था गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी शाखा तथा उपशाखाहरु	स्थानीय तह	तुरुन्तै
१४.	विपद् सम्बन्धी सूचनाको यथाशिघ्र जानकारी दिने।	नागरिक समाज सञ्चार गृह	आम नागरिक	तुरुन्तै

४.२. आगलागी हुने कारणहरु

- बिजुलीको तार सर्ट हुनु।
- भान्साबाट आगो उत्पन्न हुनु।
- खाना पकाउने ग्याँस लिख भई आगो उत्पन्न हुनु।
- एक स्थानबाट बलेको आगो अन्यत्र सल्किनु।
- सलाई, लाइटरको लापरवाहीपूर्ण प्रयोग।
- लामखुट्टे धपाउने धुप बाल्नु।
- सवारी साधनमा अचानक आगो लाग्नु ।
- थ्रेसरबाट गहुँ झार्ने क्रममा अचानक आगलागी हुनु।
- चट्याङका कारण ।

४.३ आगलागीबाट बच्ने उपायहरु

- सलाई, लाइटर जस्ता आगोजन्य पदार्थ बालबालिकाको पहुँचबाट टाढा राख्ने।
- घरको शयनकक्ष वा अन्य आवश्यक स्थानहरुमा स्मोक डिटेक्टर राख्ने,
- अनिवार्य रुपमा घरमा फायर इट्रिङ्गेसर राख्ने तथा कसरी प्रयोग गर्ने भन्ने कुरा परिवारका सबैलाई जानकारी गराउने।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

- आगलागी भएको अवस्थामा घरभित्र नलुक्ने तथा परिवारका सबैलाई चाडो बाहिर निकाल्ने।
- धुँवा भएको स्थानबाट बाहिर निस्कँदा घोप्टो परेर बाहिर निस्कने।
- लगाएको कपडामा आगोले भेट्यो भने कदापि नदौडिने, दौडदाखेरी आगो अझ बढि बल्ने हुँदा कपडामा लागेको आगो निभाएर मात्रै दौडने र आगलागी भएको जानकारी हुनसाथ जिल्ला प्रहरी कार्यालयको प्रहरी कन्ट्रोल नं. १००, ९८५७०९०६२२ र संचार ९८५७०९०४८२ सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. २७ गण हेक्वा, रुपन्देहीको संचार ९८५१२७२१४४ मा तुरुन्त जानकारी गराउने।

४.४. समन्वय तथा जिम्मेवारीहरु

क) जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बमोजिम क्षेत्रगत समूहका सवै निकायले कार्ययोजना तर्जुमा गर्ने।

ख) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्बाट प्रभावितलाई राहत उपलब्ध गराउँदा जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, सुत्केरी र गर्भवती महिलालाई प्राथमिकता दिने।

ग) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङको जोखिममा रहेका समुदायलाई जोखिम न्यूनीकरणकोलागि स्थानीय तह, सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थासंग समन्वय गरी खाद्यन्न, त्रिपाल र न्यानो कपडाको प्रवन्ध गर्ने।

घ) संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तह संग समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने।

ङ) जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट जारी हुने प्रत्येक ३ दिने मनसुन बुलेटिनलाई स्थानीय समुदाय सम्म पुऱ्याउने।

च) दमकल व्यवस्थापनका लागि अन्तर निकाय एवं अन्तर तह समन्वय गर्ने।

४.५ पूर्व तयारी प्राथमिकता

क) विपद्सँग सम्बन्धित सरोकारवाला निकायसँग नियमिति समन्वय बैठक गर्ने।

ख) सबै स्थानीय तहहरुले सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने।

ग) स्थानीय तहहरुले आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ सम्बन्धी प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरी कार्यन्यवन गर्ने।

घ) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङको जोखिमको अवस्थामा रहेको जनसंख्याको पहिचान गरि खाद्यन्न, त्रिपाल, र लत्ता कपडाको प्रबन्ध गर्ने।

ङ) स्थानीय रेडियोबाट स्थानीय भाषामा समेत आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ सम्बन्धी सचेतनामूलक सूचना प्रसारण गर्ने।

च) जल तथा मौसम बिज्ञान बिभागले जारी गर्ने प्रत्येक तीन दिने मौसम सम्बन्धी सूचना स्थानीय समुदाय सम्म पुऱ्याउने।

छ) स्थानीय तहहरुले दमकलको व्यवस्था गर्ने।

ज) स्थानीय संचार माध्यामद्धारा आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ सम्बन्धी प्रकाशन तथा प्रसारण गर्ने।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

- आगलागी भएको अवस्थामा घरभित्र नलुक्ने तथा परिवारका सबैलाई चाडो बाहिर निकाल्ने ।
- धुँवा भएको स्थानबाट बाहिर निस्कँदा घोप्टो परेर वा घस्रिएर निस्कने ।
- लगाएको कपडामा आगोले भेट्यो भने कदापि नदौडिने, दौडदाखेरी आगो अझ बढि बल्ने हुँदा कपडामा लागेको आगो निभाएर मात्रै दौडने र आगलागी भएको जानकारी हुनसाथ जिल्ला प्रहरी कार्यालयको प्रहरी कन्ट्रोल नं. १००, ९८५७०९०६२२ र संचार ९८५७०९०४८२ सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. २७ गण हेक्वा, रुपन्देहीको संचार ९८५१२७२१४४ मा तुरुन्त जानकारी गराउने ।

४.४. समन्वय तथा जिम्मेवारीहरु

क) जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बमोजिम क्षेत्रगत समूहका सवै निकायले कार्ययोजना तर्जुमा गर्ने ।

ख) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्बाट प्रभावितलाई राहत उपलब्ध गराउँदा जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, सुत्केरी र गर्भवती महिलालाई प्राथमिकता दिने ।

ग) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङको जोखिममा रहेका समुदायलाई जोखिम न्यूनीकरणकोलागि स्थानीय तह, सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थासंग समन्वय गरी खाद्यन्न, त्रिपाल र न्यानो कपडाको प्रवन्ध गर्ने ।

घ) संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तह संग समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने ।

ङ) जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट जारी हुने प्रत्येक ३ दिने मनसुन बुलेटिनलाई स्थानीय समुदाय सम्म पुऱ्याउने ।

च) दमकल व्यवस्थापनका लागि अन्तर निकाय एवं अन्तर तह समन्वय गर्ने ।

४.५ पूर्व तयारी प्राथमिकता

क) विपद्सँग सम्बन्धित सरोकारवाला निकायसँग नियमिति समन्वय बैठक गर्ने ।

ख) सबै स्थानीय तहहरुले सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

ग) स्थानीय तहहरुले आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ सम्बन्धी प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरी कार्यन्यवन गर्ने ।

घ) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङको जोखिमको अवस्थामा रहेको जनसंख्याको पहिचान गरि खाद्यन्न, त्रिपाल, र लत्ता कपडाको प्रबन्ध गर्ने ।

ङ) स्थानीय रेडियोबाट स्थानीय भाषामा समेत आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ सम्बन्धी सचेतनामूलक सूचना प्रसारण गर्ने ।

च) जल तथा मौसम बिज्ञान बिभागले जारी गर्ने प्रत्येक तीन दिने मौसम सम्बन्धी सूचना स्थानीय समुदाय सम्म पुऱ्याउने ।

छ) स्थानीय तहहरुले दमकलको व्यवस्था गर्ने ।

ज) स्थानीय संचार माध्यामद्धारा आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ सम्बन्धी प्रकाशन तथा प्रसारण गर्ने ।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

झ) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङको समयमा हुनसक्ने आगलागी र निसास्सिन सक्ने समस्याबारेमा सचेतना जागृत गराउने ।

ञ) डिभिजन वन कार्यालयले बनक्षेत्रमा फायर लाईन बनाउने ।

४.४. आगलागी, हुरिबतास र चट्याङको जोखिम न्यूनीकरण सूचनामूलक सन्देशहरु

क) आगलागीवाट बच्न सलाई लाईटर, खाना पकाउने ग्याँस लगायतका बारुणजन्य सामग्रीहरु निश्चित स्थानमा राख्ने गरौं ।

ख) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्को समयमा झ्याल ढोका बन्द गर्ने र सुरक्षित स्थानमा बस्ने बानी बसालौं ।

ग) आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ् आउने संकेत देखिना साथ मानिस एवं पशु चौपाया सुरक्षित स्थानमा पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाउने ।

घ) हुरीबतासको समयमा विभिन्न किसिमका स्वास्थ समस्या देखिने हुँदा सुरक्षाका मापदण्ड अपनाऔ र अपनाउन लगाऔ ।

ङ) आगलागी भएको जानकारी पाउन साथ स्थानीय व्यक्तिहरुको सहयोग मागौं र नजिकैको प्रहरी यूनिट वा दमकल भएको स्थानमा खबर गरौं ।

च) बन जंगलमा जाँदा प्रज्वलनशील सलाई लाईटर र प्रज्वलनशिल पदार्थहरुको प्रयोग नगरौं र नगराऔं ।

४.५ आगलागी नियन्त्रणका लागि स्थानीय तहहरुमा रहेका दमकलहरुको विवरण :-

सिनं.	स्थानीय तहको नाम	संख्या	झमता	दमकल चालक/ईन्चार्जको नाम	सम्पर्क नम्बर
१.	बुटवल उपमहानगरपालिका	२ चालु	४००० लिटर ४५०० लिटर	ओम राना	०७१५३०१११-, ९८४४७६२२२८
				खगेन्द्र बहादुर थापा	९८५७०४८८२२
				ई. पुष्पराज नेपाल	९८६७११८६३३
				ई. कमल देव पाण्डे	९८५७०७५४६२
२.	सिद्धार्थनगर नगरपालिका	१ चालु	३५०० लिटर	जोगेन्द्रर यादव	०७१-७२०२१५ ९८०४४४२३१२
				घनश्याम राजभर	९८०६९३५५०६
			ईन्चार्ज	ई.कुल बहादुर थापा	९८४७०५६०१६
३.	सैनामैना नगरपालिका, गैडहवा गाउँपालिका, कंचन गाउँपालिका र शुद्धोधन गाउँपालिकाको संयुक्त	१ चालु	५५०० लिटर	डिल बहादुर खत्री	९८४७२५२१२४
				ई. सुजन घिमिरे	९८४३०१८९७०
४.	तिलोत्तमा नगरपालिका	१ चालु	४५०० लिटर	पामा अर्जुन गाहा	०७१-५२०१११ ९८६६६९४८२२
				मनोज पौडेल	९७४६३८१९२२

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

			नगर प्र.ई.	नर प्रसाद श्रेष्ठ	९८४७०१८१९९
५.	देवदह नगरपालिका, रोहिणी गाउँपालिका र ओमसतिया गाउँपालिकाको संयुक्त	चालु	४००० लिटर	श्याम कवँर	९८५७०३९५३२
				यादव प्रसाद न्यौपाने	९८४०५०१६७०
				कार्यालयको सम्पर्क नं.	९८५७०५६२९२
६.	लुम्बिनी सा.न.पा.	१ चालु	५००० लिटर	एजाज मुसलवान	०७१५८०३०५-९८१०३१०९९६
				सम्पर्क व्य. शेषराम यादव	९८११४३८४८५

४.६ जिल्लामा रहेका एम्बुलेन्सहरुको विवरण

क्र.सं.	संस्थाको नाम	संस्थाको सम्पर्क नं.	चालकको नाम	चालकको सम्पर्क नं.
१.	परिवर्तन समाज ति.न.पा.-८	9857057101	मन बहादुर गुरुङ	9857037746
२.	नथुमल गिनिया सेवा समिति, भैरहवा	9857020360	घरवान धरिकार	9845054579
३.	क्रिमशन अस्पताल तिलोत्तमा	9857070128	विकास गुरुङ्ग/बिष्णु सिंह गोदार	9857070276
४.	Ex Army Club Drivertol	9847078076	बाशुदेव रेग्मी	9867288366
५.	गुरास अस्पताल प्रा.लि ढवाह	9857025119	लिला बहादुर कामु मगर	9807503680
६.	जोगडा स्वास्थ्य चौकी, गैडहवा	9857039838	सन्तराम मौर्या	9857075984
७.	मेडिटेक ईन्टरनेशनल हस्पिटल	9857030322	करण घर्ति मगर	9800719288
८.	रु.१ अभियान छपिया सियारी गा.पा.	9821429981	हंशराज यादव	9867209246
९.	बुटवल हस्पिटल प्रा.लि.बुटवल	9857033831	जग बहादुर खत्री	9857075984
१०.	नेपाल भारत मैत्री समाज, बुटवल	9857020148	राजु गुरुङ	9800719288
११.	मधौलिया जनकल्याण समिति	9847177765	घनलाल भट्टराई	9867209246
१२.	लुम्बिनी सांस्कृतिक विकास केन्द्र	9857020865	प्रमोद कुर्मी	9818230137
१३.	गौतमबुद्ध सामुदायिक मुटु हस्पिटल	9857037480	सुमन राना	9847113405
१४.	नेपाल भारत यातायात व्यवसायी संघ, भैरहवा	9857011790	अबरार अहमद	9812511244
१५.	नव जन जागृती युवा क्लव, रामापुर	9857032571	शिवलाल खनाल	9857070768
१६.	अन्तराष्ट्रिय बौद्ध समाज, लुम्बिनी	9847032611	शरवण कुमार थारु	9857020195
१७.	गौतमबुद्ध सामुदायिक मुटु हस्पिटल	9857037480	जिवन राना	9765310191
१८.	लुम्बिनी नर्सिङ कलेज एण्ड टेक्निकल, बुटवल	9857025196	गजेन्द्र मस्रङ्गी मगर	9857022004
१९.	रुपन्देहेही नागरिक समाज	9851280266	हरि बहादुर कार्की	9847141784
२०.	परिचित सहकारी संस्था, तिलोत्तमा	9847583125	रामकिसुन चाई	9857012280
२१.	रामजानकी दिव्य समाज, ति.न.पा.	9847030934	ऋषिराम भूसाल	9844707800
२२.	श्री महाकाली शक्तिपीठ खैरनी	9857022924	रमेश प्रसाद पाण्डे	9857070200
२३.	फरेना स्वास्थ्य चौकी मर्चवार	9814498090	किसुन प्रसाद बराई	9811549353
२४.	स्व.हरिकला घिमिरे (शववहान)	9857031985	खेम घर्ती	9867204461
२५.	गैडहवा स्वास्थ्य चौकी	9817509765	दिलिप यादव	98144464092
२६.	रामजानकी आध्यात्मिक मन्दिर गैडहवा	9804465457	पशुपति नाउ	9816418431
२७.	लुम्बिनी निर्माण व्यवसायी संघ भैरहवा	9802628246	रामनाथ कुमाल	9811445581

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

	(शववहान)			
२८.	रोटरी क्लव अफ डाउन टाउन	9857026400	प्रदिप सापकोटा	9869371610
२९.	कोलियो सामुदायिक विकास केन्द्र खैरनी	9857037830	सोम प्रसाद ढुम्रे	9857026415
३०.	हिमाल युथ क्लव ति.न.पा.	9847050997	राम दुलार कोइरी	981129141
३१.	स्व.हरिकला घिमिरे	9857031985	अर्जुन लामिछाने	9847024122
३२.	मर्चवार देवी मर्चवार	9814574114	अजय धवल	9847363002
३३.	रोहिणी गाउँपालिका	9857054056	उमेश कुमार बनिया	9867344871
३४.	नव दुर्गा भवानी मन्दिर प.अमवा	9857083395	श्याम नारायण यादव	9804460151
३५.	अमुवा स्वास्थ्य चौकी मर्चवार	9867296100	सुरेन्द्र प्रसाद बराई	974593743
३६.	गौतमबुद्ध सामुदायिक अस्पताल (शववहान)	9857037480	प्रेम जि.सि.	9840487082
३७.	तिनाउ ईन्टरनेशनल हस्पिटल	9867219588	ज्ञानेन्द्र थापा	9867219588
३८.	गजडी स्वास्थ्य चौकी कंचन	9848724391	माधव पौडेल	9848700250
३९.	गौतमबुद्ध सामुदायिक अस्पताल	9857037480	रामचन्द्र गौतम	9867100208
४०.	रोटरी क्लव अफ सैनामैना	9857037302	ध्वज बहादुर बस्नेत	98233347225
४१.	गोनाह स्वास्थ्य चौकी, मर्चवार	9867219249	रामजित कहार	9811439901
४२.	अर्घाखाँची डिभर्ना समाज रुपन्देही	9857037405	किसुन प्रसाद अहिर	9827201254
४३.	सियारी गाउँपालिका	9847296090	मजिद खान	9857049760
४४.	बुद्धजागरण सेवा समिति (शव वहान)	9857021396	यदुनाथ भण्डारी	9857021396
४५.	सुर्यपुरा हेल्थ पोष्ट	9816418431	सुरेन्द्र मौर्या	9804439050
४६.	भु.पू सैनिक क्लव, फर्साटिकर	9867232956	लालमन थारु	9804408320
४७.	संयुक्त भु.पु सैनिक महासंघ बुटवल	9857033863	संजिव कुमार चौधरी	9742328851
४८.	सुरक्षित यात्रा अभियान नेपाल	9851253234	मनोज भण्डारी	9857071523
४९.	घिमिरे कल्याणकारी संस्था	9857052128	बल बहादुर गुरुङ्ग	9767606169
५०.	सुरक्षित यात्रा नेपाल	9857031058	राजन विर ताम्रकार	9749380281
५१.	नेपाल रेडक्रस सोसाईटि, देवदह	9857022924	दुर्गा प्रसाद बस्याल	9857027978
५२.	देवदह मेडिकल कलेज भलुही	9847092537	श्याम प्रसाद चौधरी	9867842770
५३.	रामपुर स्वास्थ चौकी मर्चवार	9857011685	उमेश कोइरी	9867015085
५४.	छपिया हेल्थ पोष्ट, सियारी	9857016119	रोशन भुषाल	9745443632
५५.	उज्यालो लाल्टिन प्रतिष्ठान, खैरनी	9847243253	टिकाराम अधिकारी	9857071718
५६.	मसिना स्वास्थ्य चौक, लुम्बिनी	9847031792	श्यामलाल यादव	9815415755
५७.	लुम्बिनी प्राथमिक स्वास्थ्य चौकी	9811442263	अबताप अहमद	9821486453
५८.	खुद्रा बगर स्वास्थ्य चौकी		विनोद कुमार धवल	9821980823
५९.	भिम अस्पताल, भैरहवा	9852047492	सुहन मुसलमान	9811592270
६०.	गोपाल रामप्यारी मेमोरियल ट्रस्ट	9857020596	महमद सहिद	9804472519
६१.	मझगवा स्वास्थ चौकी	9847589873	गणेश लोहार	9817466206
६२.	रोहिणी गाउँपालिका – ३	9802647355	ईद महमद दिवान	9807422720
६३.	गौतमबुद्ध सामुदायिक अस्पताल	9857037480	राम बहादुर कार्की	9860115553
६४.	लुम्बिनी प्रादेशिक हस्पिटल			
६५.	स्व.टुकु सरा स्मृती केन्द्र तामनगर	9857041790	मन्जिल परियार	9857059790
६६.	एडमन सिटि अस्पिटल प्रा.लि जितगढी		हिमाल भट्टराई	9847317206
६७.	कमरिया स्वास्थ्य चौकी, मायादेवी		अवधेश यादव	9802663345
६८.	लुम्बिनी सांस्कृति नगरपालिका	98475448882	राकेश कुमार जैसवाल	9811971567

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

६९.	लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका	9847544882	राज कुमार कुर्मी	9817470565
७०.	आनन्दवन स्वास्थ्य चौकी		यदु श्रेष्ठ	9861934470
७१.	सूर्यपुरा स्वास्थ्य चौकी		विजय सिहं केवट	9817550070
७२.	जैसवाल सेवा समिति,भैरहवा, रुपन्देही		घनश्याम कान्दु४	9857015494
७३.	सहित स्मृती सामुदायिक केन्द्र भैरहवा	98673527702	रेशमलाल शर्मा	9840960376
७४.	बुद्धजागरण सामाजिक सेवा, बुटवल	9857021396	विर बहादुर क्षेत्री	9857071396
७५.	नवपञ्चरत्न युवा क्लव, सेमलार	9807594381	कृष्णमान जोशी	9857044371
७६.	श्रम ज्योती क्लव, बुटवल	9857026892	नारायण सुवेदी	9847197055
७७.	सुनौलो शान्ति क्लव, कञ्चन	9867352702	सुरेन्द्र सुवेदी	9851175594
७८.	सिद्धार्थ महिला तथा बाल अस्पताल आम्दा	9847378174	सुरज तिवारी	9857088488
७९.	हेल्थ क्लव अफ लुम्बिनी, बुटवल	9847024122	टेक बहादुर खत्री	9847741540
८०.	सेमरा हेल्थ पोष्ट	9847062100	शंकर ज्ञवाली	9867111969
८१.	युवा संजाल नेपाल, कोटिहवा	9857035196	लाल बहादुर हमाल	9867044985
८२.	नेपाल रेडक्रस सोसाईटि धकधई उपशाखा			
८३.	सिपवा स्वास्थ्य चौकी मर्चवार	9805492765	परदेशी फकिर	9807490046
८४.	ओमसतिया गाउँपालिका क	9857010648		
८५.	ओमसितया गाउँपालिका ख	9857010648		
८६.	अर्बेनी रुपन्देही सम्पर्क समाज वुटवल	9847046456		
८७.	अर्घाखाँची मरेङ्गा रुपन्देही सम्पर्क सञ्च बुटवल	9857061553		
८८.	होटल व्यवसायी संघ, भैरहवा	9847032960	पुरुषोत्तम रावल	9867225685
८९.	नेपाल रेडक्रस, सासाईटि शाखा, भैरहवा	071-520263	किश कुमार दुवे	9847363039
९०.	गुलाब सहकारी संस्था, बाँसगढी	9843223562		
९१.	सिद्धार्थ सिटि हस्पिटल प्र.लि.	9867222128	राम भक्त भण्डारी	9857022523
९२.	लुम्बिनी सिटि हस्पिटल प्रा.लि	9857028747	दिपेन्द्र पुन	9867804159
९३.	भू.पू.सैनिक क्लव बेलहिया, सुनौली		राकेश यादव	9847470101
९४.	ओम कालिका होमियोप्याथी अस्पताल	9847586161		

४.७ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरुको महत्वपूर्ण सम्पर्क नं.हरु

क्र.सं.	कार्यालय	पद	नामथर	कार्यालयको सम्पर्क नं.
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रुपन्देही	प्र.जि.अ.	माधव प्रसाद पोखरेल	९८५७०७७७७७
		स.प्र.जि.अ./सू.अ.	मेघनाथ पाध्या	९८५७०३५१११
		स.प्र.जि.अ.	मातृका आचार्य	९८५७०१८७७७
२.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, रुपन्देही	प्र.उ	जनक बहादुर शाही	९८५७०७५५५५
३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. २७ गण हेक्व,	स.प्र.उ.	नवराज बोहरा	९८५१२७२११५
४.	जिल्ला अनुसन्धान कार्यालय रुपन्देही	उप.अनु.नि	प्रकाश आचार्य	९८५७०१७९०४
५.	नेपाली सेना तारा दल गण रामनगर व्यारेक, वुटवल	प्रमुख सेनानी	कल्याण पाण्डे	९८५५०१५०५२
६.	DEOC रुपन्देही	सह.स.प्र.	सुरेश खनाल	९८४६७०२९३८
		प्र.ह.	सन्दिप श्रेष्ठ	९८६९३०६३८१
			कार्यालयको नं.	९८५७०२०८२०

४.७ स्थानीय तहका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरुको नाम र सम्पर्क नं.

सिं नं.	स्थानीय तहको नाम	नामथर	सम्पर्क नं.	ईमेल ठेगाना
१	वुटवल उपमहानगरपालिकाको कार्यालय	ई.योगेश चापागाई	9857033678	bipad@butwalmun.gov.np bipad@butwalmun.gov.np
२	देवदह नगरपालिकाको कार्यालय	रवि पाण्डे	9847037262	devdahamun@gmail.com
३	लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका	शेषराम यादव	9847040567	lumbiniculturalmunicipality@gmail.com
४	सैनामैना नगरपालिकाको कार्यालय	सुरज न्यौपाने	9857059595	sainamainamunicipality@gmaill.com
५	सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको का।यालय	खेमराज गैरे	9857084290	siddharthanagar.municipalitl@gmail.com
६	तिलोत्तमा नगरपालिकाको कार्यालय	युवराज पन्थी	9857072727	tilottamamun@gmail.com
७	गैडहवा गाउँपालिकाको कार्यालय	जगदिश यादव	9804499576	gaidahawagaupalika@gmail.com
८	कंचन गाउँपालिकाको कार्यालय	गिरीराज अर्याल	9847305451	kanchangaupalika@gmail.com
९	कोटहीमाई गाउँपालिकाको कार्यालय	सनोज कुमार चौधरी	9861840121 981445917	kotahimaimun@gmail.com
१०	मर्चवारी गाउँपालिकाको कार्यालय	रामचन्द्र भुषाल	9857010492	marchawari2073@gmail.com
११	मायादेवी गाउँपालिकाको कार्यालय	निरन्जन गुप्ता	9857091017	marchawari2073@gmail.com
१२	ओमसतीया गाउँपालिकाको कार्यालय	श्रीप्रसाद गौतम	9846480093	omsatiyagapa@gmail.com
१३	रोहिणी गाउँपालिकाको कार्यालय	राज कुमार मिश्र	9857050522	rohinigaupalika1@gmail.com
१४	सम्मरीमाई गाउँपालिकाको कार्यालय	ई.रामदेव गुप्ता	9846784505	sammarimairm@gmail.com
१५	सियारी गाउँपालिकाको कार्यालय	स.ई. किरण क्षेत्री	9857010127	**Siyarimun @ gmail.com**
१६	शुद्धोधन गाउँपालिकाको कार्यालय	प्राम्सु ढकाल	9867126915	shuddhodhanrum@gmail.com

५. निष्कर्ष

यस जिल्लामा गर्मी र सुख्खा यामबढेसँगै अत्यधिक गर्मीका कारण आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्को सम्भावना अत्याधिक हुने गर्दछ । वर्षेनी गर्मीयाममा जमिन सुख्खा हुने तातो हावा चल्ने (लू-लाग्ने) हावाहुरी चट्याङ्का कारण मानिसहरुमा विभिन्न खालका माहामारी जन्य रोगहरुले आक्रमण गर्ने एवं आगलागीका कारण कति घर परिवार घरबार विहिन हुने साथै हजारौको संख्यामा पशु चौपायाहरुको मृत्यु समेत हुने गरेको छ । प्राकृतिक प्रकोपका कारण कैयौ मानिसहरुको मृत्यु हुने गरेको छ । विभिन्न पशु चौपाया, बालिनाली एवं भौतिक पूर्वाधारमा हुन सक्ने क्षति एवं असरलाई असर र प्रभावलाई न्यूनीकरण गरी नागरिकहरुको जनधनको सुरक्षा गर्ने अभिप्रायले विपद व्यवस्थापनमा सरोकार राख्ने सबै पक्षहरुसँगको छलफल, अन्तरक्रिया र विश्लेषणबाट **आगलागी, हुरिबतास र चट्याङ्को पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२,** तर्जुमा गरी मिति २०८२/१२/२४ गते जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत गरिएको छ । विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा काम गर्ने सबै सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्थाहरुसँगको समन्वय र सहकार्यबाट यो योजनाको सफल कार्यान्वयन भई आगलागी, हुरिबतास र चट्याङजन्य अन्य विपद्का घटनाहरुबाट हुने क्षति न्यूनीकरण हुनेछ र नागरिकहरुको जीउधनको सुरक्षा हुनेछ भन्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी